

Hoofdstuk 4: Dagen van wraak en grote verdrukking

Het preterisme biedt een rechtlijnige verklaring van Mattheüs 24, die er als volgt uitziet:

“De Heer beantwoordde de vraag van Zijn discipelen, wanneer er in de tempel geen steen op de andere zou worden gelaten. Hij zei, dat er in Judea een grote verdrukking zou zijn, zodra de gruwel van de verwoesting was opgericht (Matth. 24:15,21). De grote verdrukking zou door Zijn Vader worden bekort om te voorkomen dat alle inwoners van Judea zouden omkomen (Matth. 24:22). Zijn wederkomst zou terstond na die verdrukking plaatsvinden (Matth. 24:29,30). Hij is dus gekomen toen de tempel werd verwoest”²⁰.

De toespraak die de Heiland op de Olijfberg heeft gehouden, is door Mattheüs, Markus en Lukas overgeleverd. Volgens het preterisme lopen die verslagen volstrekt parallel. “De gruwel van de verwoesting zien staan... in de heilige plaats, waar het niet behoort” (Matth. 24:15, Mar. 13:14), is naar hun mening exact hetzelfde als: “Jeruzalem door legerkampen omsingeld zien” (Luk. 21:20). “Grote verdrukking” (Matth. 24:20, Mar. 13:9) is hetzelfde als: “grote nood in het land” (Luk. 21:23). De “stammen van het land” hebben geweeklaagd (Matth. 24:30) toen vele Joden “vielen door [het] scherp van [het] zwaard” en de overigen “als gevangenen werden weggevoerd onder alle volken” (Luk. 21:24).

Aan de achtergrond van Jezus’ toespraak gaat men voorbij. Over “dagen van wraak”, “een grote verdrukking zoals er niet is geweest”, een “gruwel van verwoesting in de heilige plaats” en het “bijevoorzamelen van de uitverkorenen” was al gesproken in het Oude Testament. De Here zei niet voor niets, dat wie het boek Daniël las, op de voorzegging van de gruwel moest letten! (Matth. 24:15). Om Zijn onderwijs te kunnen begrijpen, moeten “de wet en de profeten” worden geraadpleegd, want geen enkele profetie van de Bijbel heeft een eigen uitlegging (2 Petr. 1:20).

Het verslag van Lukas wijkt af

Bij nadere beschouwing blijkt de weergave van Lukas af te wijken van die van Markus en Mattheüs. Lukas is de *enige* evangelieschrijver die de verwoesting van de stad vermeldt. In zijn verslag van de toespraak van de Here Jezus staat: “Wanneer u nu Jeruzalem door legerkampen omsingeld ziet, weet dan dat *haar verwoesting* nabij gekomen is” (Luk. 21:20). Het opslaan van legerkampen bij Jeruzalem zou voor de discipelen het “teken” zijn dat aangaf dat de stad zou worden verwoest (Luk. 21:6-7).

²⁰ Zo’n uitleg van de rede van de Here Jezus wordt o.a. gegeven door Anne Salomons (*mattheus24.nl*, vertegenwoordiger van het ‘consistente’ preterisme), en door David Nikao (*theolivetdiscourse.com*, vertegenwoordiger van ‘partieel’ preterisme).

Mattheüs en Markus vermelden het oprichten van een “gruwel van de verwoesting” in de “heilige plaats” (Matth. 24:15), “waar het niet behoort” (Mar. 13:14), maar de ondergang van de stad wordt in hun verslagen niet beschreven²¹.

Lukas is ook de enige evangeliëschrijver die het lot van de inwoners van Jeruzalem vermeldt. Hij schrijft: “... er zal grote nood zijn in het land en toorn over dit volk. En zij zullen vallen door [het] scherp van [het] zwaard en als gevangenen worden weggevoerd onder alle volken” (Luk. 21:23-24). Wat in Luk. 19:41-44, 21:24 en 23:27-31 was voorgezegd, heeft in de jaren 66-70 plaatsgevonden. Volgens de geschiedschrijver Flavius Josephus zijn er in die vreselijke tijd bijna één miljoen Joden omgekomen, niet alleen door het zwaard van de Romeinen, maar ook door interne twisten, honger en besmettelijke ziekten. Uiteindelijk werden er 91000 overlevenden gevangengenomen en tot slaven gemaakt. Het aanbod van slaven nam zózeer toe, dat de prijs van een slaaf kelderde, en Joodse krijgsgevangenen werden in alle landen rond de Middellandse Zee te koop aangeboden.

Met de verduistering van zon en maan en het vallen van de sterren (Matth. 24:29, Mar. 13:24-25) kan niet de val van Jeruzalem zijn bedoeld, want Lukas scheidt deze “tekenen” (Luk. 21:25-26) van de verwoesting van de stad (Luk. 21:24a). Uit zijn verslag blijkt, dat de gevangenneming van de inwoners van Jeruzalem zou worden gevolgd door de “tijden van de volken” (Luk. 21:24b). Jeruzalem zou “door de volken worden vertrapt, totdat de tijden van de volken waren vervuld” (Luk. 21:24)²². Pas wanneer die “tijden” waren voltooid, zouden er tekenen zijn aan zon, maan en sterren²³. Tussen de wegvoering van de Judeeërs en de tekenen aan de hemel zou er een tijdperk van onbekende duur verlopen.

²¹ Op deze verschillen tussen de evangeliën werd al gewezen door J.J. le Roy, in zijn *Beschouwing der Voorzeggingen des O. en N. Testaments, betreffende het nog Toekomstige* (Amsterdam 1846).

²² Peter van Beugen (a.w., p.43) laat zien, dat het Lukasevangelie spreekt over een “tijdlijn” tussen de val van Jeruzalem in het jaar 70 en de wederkomst (a.w., p.43).

²³ Preteristen menen, dat “de tijden van de volken” slechts 42 maanden hebben geduurd. Zowel in Luk. 21:24 als in Openb. 11:2 wordt er namelijk over het vertrappen (of vertreden) van Jeruzalem door de volken gesproken. Maar Lukas spreekt over “tijden”, die aanvingen toen Jeruzalem werd verwoest en de bevolking van Judéa werd gedood of in ballingschap werd gevoerd, terwijl Johannes spreekt over “42 maanden” waarin de stad overeind staat en de inwoners worden vermaand door “twee getuigen” (Openb.11:3-13). In Luk.21 en Openb. 11 kan het dus niet om dezelfde tijden gaan.

Een unieke verdrukking

In hun verslagen van de toespraak op de Olijfberg gebruiken *alleen Mattheüs en Markus* de term “grote verdrukking”. Zodra de gruwel der verwoesting was opgericht op de heilige plaats, zou er een uniek tijdperk aanbreken.

“Er zal dan een grote verdrukking zijn zoals er niet geweest is van [het] begin van [de] wereld af tot nu toe en er ook geenszins meer zal komen” (Matth. 24:21)... “Die dagen zullen zo’n verdrukking zijn als er niet geweest is van [het] begin van [de] schepping die God heeft geschapen, tot nu toe, en er geenszins meer zal komen” (Mar. 13:19)

Het volk Israël zou in die tijd nauwelijks in leven kunnen blijven. Daarom zou God dat tijdperk inkorten:

“En als die dagen niet werden verkort, zou geen enkel vlees behouden worden, maar ter wille van de uitverkorenen zullen die dagen worden verkort” (Matth. 24:22, vgl. Mar. 13:20)

De profeet Daniël had voorspeld:

“Er zal een *tijd van grote benauwdheid*²⁴ zijn, zoals er niet geweest is sinds er volken bestaan, tot op die tijd toe” (Dan. 12:1).

Ook de profeet Jeremia had zo’n uniek tijdperk aangekondigd:

“Dit nu zijn de woorden die de HERE over Israël en Juda gesproken heeft... Angstgeschrei horen wij, schrik en geen heil... Wee, want groot is die dag, *zonder weerga*; een tijd van *benauwdheid* is het voor Jakob...” (Jer. 30:4-7)

Een “tijd van benauwdheid zonder weerga” (Jer. 30:7) is waarschijnlijk hetzelfde als een “grote benauwdheid zoals er niet geweest is sinds er volken bestaan” (Dan. 12:1). Het Nieuwe Testament spreekt van een “grote verdrukking als er niet geweest is van het begin van de schepping” (Mar. 13:19, Matth. 24:21). 12. De Heiland verwees in Zijn toespraak naar het boek Daniël (Matth. 24:15).

Dagen van wraak

In tegenstelling tot Mattheüs en Markus gebruikt Lukas de term “grote verdrukking” niet. Bij hem lezen we:

“... dit zijn *dagen van wraak*, opdat alles wat geschreven staat, vervuld wordt” (Luk. 21:22)

²⁴ Het Griekse woord voor “verdrukking” en het Hebreeuwse woord voor “benauwdheid” hebben beide betrekking op omstandigheden die zo’n zware last vormen, dat men erdoor wordt verpletterd.

De term “dagen van wraak”²⁵ is ontleend aan de wet van Mozes, waar wordt gesproken over de vloek die Israël zou treffen indien het Gods verbond zou verbreken. De HERE had gezegd: “Mij komt de *wraak* toe en de *vergelding*” (Deut. 32:35). Eeuwen later kondigde de profeet Hosea aan, dat die wraak zijn volksgenoten had getroffen:

“Gekomen zijn *de dagen der bezoeking*, gekomen *de dagen der vergelding*. Israël zal het ervaren... Hij zal hun ongerechtigheid gedachtig zijn, hun zonden bezoeken” (Hos. 9:7-9).

“Dagen der bezoeking” waren de dagen waarin de Assyriërs het tienstammenrijk veroverden en Efraïm vanwege haar zonden in ballingschap werd gevoerd (Hos. 9). De Assyrische deportatie zou echter niet de enige “vergelding” zijn, want de Here Jezus kondigde later opnieuw “dagen van wraak” aan (Luk. 21:22). Hij zei over de inwoners van Judea: “Zij zullen... worden weggevoerd onder alle volken” (Luk. 21:24). Mozes had immers voorzegd: “Gij zult weggerukt worden uit het land... De HERE zal u verstrooien onder alle natiën van het ene einde der aarde tot het andere” (Deut. 28:63-64). De Heiland zei ook: “Zij zullen... als *gevangenen* worden weggevoerd” (Luk. 21:24). Want Mozes had aangekondigd: “Gij zult daar aan uw vijanden als *slaven en slavinnen* te koop aangeboden worden, maar er zal geen koper zijn” (Deut. 28:68). De voorzegging uit de Thora werd vervuld in het jaar 70, toen Joodse slaven in het hele Romeinse rijk werden verhandeld en de prijs van een slaaf kelderde.

Het woord “wraak” (Luk. 21:22) heeft betrekking op de verbondswraak, die de HERE in Zijn wet had aangekondigd. Met “alles wat geschreven staat” (Luk. 21:22) is bedoeld: Héél de vloek die de HERE over verbondsbrekers heeft uitgesproken (Deut. 28).

Wraak en verdrukking zijn niet hetzelfde

Volgens het preterisme is “wraak” (Lukas 21) hetzelfde als “grote verdrukking” (Mattheüs 24, Markus 13), maar in de Bijbel worden deze begrippen onderscheiden. Over “dagen van wraak” en “grote verdrukking” wordt daar het volgende gezegd:

1. “Dagen van wraak” (Luk. 21:22) lopen uit op de *verstrooiing* van “hen die in Judéa zijn”. Tijdens die dagen zullen de inwoners van het land “vallen door [het] scherp van [het] zwaard en als gevangenen worden weggevoerd onder alle volken” (Luk. 21:21,24). “Grote verdrukking” (Matth. 24:21, Mar. 13:19) loopt daarentegen uit op het *bijeen vergaderen* van de verstrooide Israëlieten. Want: “...terstond nu na de verdrukking van die dagen... zullen zij de Zoon des mensen zien komen op de wolken

²⁵ Volgens een andere vertaling (NBG): “dagen van vergelding”. Lukas schreef: “dagen van wraak”, niet: “DE dagen van wraak”. In de geschiedenis van het volk Israël zijn er op meerdere momenten “dagen van wraak” geweest: bij de deportatie van het tienstammenrijk door de Assyriërs, bij de deportatie van het tweestammenrijk door de Babyloniërs, en bij de deportatie van de Judeeërs door de Romeinen.

van de hemel met kracht en grote heerlijkheid. En Hij zal Zijn engelen uitzenden met luid bazuingeschal, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeen verzamelen uit de vier windstreken, van [de] uitersten van [de] hemelen tot <de> [andere] uitersten daarvan” (Matth. 24:29-31, Mar. 13:27).

2. Tijdens “dagen van vergelding” *straf*t God Zijn volk vanwege overtreding van het verbond. In zulke dagen is Hij “hun ongerechtigheid gedachtig” en “bezoekt Hij hun zonden” (Hos. 9:7-9). Tijdens de “grote verdrukking” is er aanvankelijk wel benauwdheid (Jer. 30:4), maar *ontfermt* de Schepper Zich uiteindelijk over Israël. De profeet Jeremia heeft over “de dag zonder weerga, een tijd van benauwdheid voor Jakob” gezegd: “Maar daaruit zal hij *gered* worden. Op die dag zal het gebeuren, luidt het woord van de HERE der heirscharen dat Ik het juk van hun hals zal verbreken en hun banden zal verscheuren; vreemden zullen hen niet meer knechten, maar zij zullen de HERE, hun God, dienen en David, hun koning, die Ik hun verwekken zal... Jakob zal *terugkeren* en rustig en veilig zijn, door niemand opgeschrikt” (Jer. 30:7-10). Elders wordt over de “tijd van grote benauwdheid” gezegd: “Maar in die tijd zal *uw* volk [het Joodse volk] *ontkomen*: al wie in het boek geschreven wordt bevonden” (Dan. 12:1).

3. “Dagen van wraak” houden verband met Israëls ontrouw. Het zijn dagen van “toorn over *dit volk*” (Luk. 21:23), “*Israël* zal het ervaren” (Hos. 9:7). De “grote verdrukking” begint daarentegen in Judéa (Jer. 30:7, Matth. 24:16), maar strekt zich uiteindelijk uit tot alle volken. Het is een tijd zoals er “niet is geweest sinds er *volken* bestaan tot op die tijd toe” (Dan. 12:1), en een verdrukking zoals “er niet geweest is van [het] begin van [de] *schepping* die God heeft geschapen” (Mar. 13:19). Al het geschapene komt dan in het nauw. Als die tijd niet werd verkort zou “geen enkel vlees worden behouden” (Matth. 24:22, Mar.13:20). “Geen enkel vlees” betekent: noch mens noch dier (vgl. 1 Kor. 15:39). De mensheid zal met uitsterven worden bedreigd en de dierenwereld zal ten onder lijken te gaan.

4. “Dagen van wraak” lopen erop uit, dat de Judeeërs worden gedood of als slaven worden weggevoerd en Jeruzalem door de volken wordt vertrapt. Die situatie zal blijven bestaan “*totdat* [de] *tijden* van [de] *volken* zijn *vervuld*”. Pas wanneer die “tijden” ten einde lopen, zullen er tekenen zijn aan zon, maan en sterren (Luk. 21:22-25). De “grote verdrukking” wordt echter *onmiddellijk* gevolgd door tekenen aan de hemel. De Here Jezus heeft gezegd:

“*Terstond nu na* de verdrukking van die dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren zullen van de hemel vallen en de krachten van de hemelen zullen wankelen” (Matth. 24:29, vgl. Mar.13:24-25).

5. “Dagen van wraak” zijn er in de loop van de geschiedenis bij *meerdere* gelegenheden geweest. De dagen waarin Efraïm werd weggevoerd door de Assyriërs waren “dagen van wraak” (Hos. 9:7), en zo noemt de Schrift ook de dagen waarin Judéa te gronde

werd gericht door de Romeinen (Luk. 21:22). Maar “de grote verdrukking” is een *unieke* periode. Zo’n tijd zal “er niet zijn geweest van het begin van de wereld (of: de schepping) af tot dan toe” (Matth. 24:21, Mar. 13:19). Het is een tijd “zoals er niet geweest is sinds er volken bestaan, tot op die tijd toe” (Dan. 12:1).

Vanwege deze verschillen zijn “grote verdrukking” en “dagen van wraak” niet identiek. De dagen van de Joodse opstand waren “dagen van wraak”. Toen werd het gewest Judea van de kaart geveegd. Tijdens de “grote verdrukking” zullen de Israëlieten echter worden *verlost* en naar hun land mogen terugkeren, om daar veilig te wonen. Niemand zal hen dan nog overheersen. Ze zullen “de HERE, hun God, dienen en David, hun koning” (Jer. 30:7-10, vgl. Matth. 24:31, Mar. 13:27). De Messias komt aan het eind van “de grote verdrukking”, maar niet tijdens “dagen van wraak”. *Zijn komst valt dus niet samen met de val van Jeruzalem*. We zouden de genoemde verschillen op de volgende manier kunnen samenvatten:

	Dagen van wraak	Grote verdrukking
Begin	Wanneer u Jeruzalem door legerkampen omsingeld ziet (Luk. 21:20-22).	Wanneer u de gruwel van de verwoesting zult zien staan in de heilige plaats (of: waar het niet behoort): Matth. 24:15-21, Mar. 13:14-18.
Resultaat	Ballingschap of dood voor alle Israëlieten (Luk. 21:23-24).	Inzameling en terugkeer van alle uitverkorenen uit hun ballingschap (Jer. 30:7-10, Matth. 24:31, Mar. 13:27).
Hoofddoel	Israël door de HERE gestraft (Luk. 21:23, Hos. 9:7).	Israël door de HERE gelouterd en verlost (Jer. 30:4-10, Dan. 12:1, Matth. 24:31, Mar. 13:27).
Onderwerp	Het volk van het verbond, dus Israël (Hos. 9:7, vgl. Rom. 9:4)	Eerst Israël (Jer. 30:4), later de volken (Dan. 12:1), en uiteindelijk “alle vlees” (Matth. 24:22, Mar.13:20), dus: elk levend wezen op aarde.
Wanneer	Meermalig (Deut.28 en 32; Hos. 9, Luk. 21:22) .	Volstrekt éénmalig (Jer. 30:7, Dan. 12:1, Matth. 24:21, Mar. 13:19).
Duur	“Totdat de tijden van de volken zijn <i>vervuld</i> ” (Luk. 21:24).	Die dagen worden <i>verkort</i> (Matth. 24:22, Mar. 13:20).
Wat erin (of erna) gebeurt	Val van Jeruzalem, ondergang en verstrooiing van Israël, Jeruzalem door volken vertrapt zolang de “tijden van de volken” (Luk. 21:22-24) duren.	Ontzagwekkende hemelverschijnselen (Matth. 24:29, Mar. 13:24-25), komst van de Zoon op de wolken (Matth. 24:30, Mar. 13:26), inzameling van de verstrooide Israëlieten (Matth. 24:31, Mar. 13:27). Discipelen worden beloofd voor hun trouw of gestraft voor hun ontrouw. Volken worden geoordeeld op grond van hun houding tegenover de “broeders” van de Messias (Matth. 25).

Het antwoord van Christus op vragen van Zijn discipelen

Op de Olijfberg beantwoorde de Here Jezus vragen, die Zijn discipelen Hem hadden gesteld.

Hun eerste vraag luidde: “Wanneer zullen deze dingen dan zijn?” (Luk. 21:7, vgl. Matth. 24:3 en Mar. 13:5). Wanneer zal de stad worden verwoest? Wanneer zult U de boze “eeuw” afsluiten en over de wereld gaan regeren? Wanneer zult U in messiaanse heerlijkheid verschijnen?

In de tweede plaats vroegen ze: “Wat is het teken van Uw komst en van de voleinding van de eeuw?” (Matth. 24:3). Wat is het teken dat al deze dingen in vervulling zullen gaan (of: zullen gebeuren)? (Mar. 13:4, Luk. 21:7). Zal uit een bepaalde gebeurtenis blijken dat de verwoesting van de stad, Uw komst, en de voleinding van de eeuw nabij zijn?

Mijns inziens heeft de Here de eerste vraag *niet* beantwoord. Het preterisme meent, dat de Messias in de generatie van de apostelen is teruggekomen. Hij zei immers: “Voorwaar, Ik zeg u: dit geslacht zal geenszins voorbijgaan voordat al deze dingen zijn gebeurd” (Matth. 24:34, Mar. 13:30 en Luk. 21:32). Als “dit geslacht” bedoeld was als een tijdsaanduiding, dan beloofde Hij, dat Hij binnen één mensenleven zou verschijnen. De apostelen hebben “dit geslacht” echter *niet* opgevat als een tijdsaanduiding. Want enkele dagen later vroegen ze: “Heer, zult U in deze tijd het koninkrijk voor Israël herstellen?” (Hand. 1:6). De Heiland zei toen niet: “Dat weten jullie al: Ik kom binnen één generatie terug!”. Hij antwoordde: “Het komt u niet toe tijden of gelegenheden te weten die de Vader in Zijn eigen macht heeft gesteld” (Hand. 1:7). In Zijn toespraak op de Olijfberg had Hij *precies hetzelfde* antwoord gegeven: “Van die dag en dat uur echter weet niemand, ook de engelen in [de] hemelen niet, ook de Zoon niet, behalve de Vader” (Mar. 13:32, vgl. Matth. 24:36). De vraag naar het “wanneer” is door de Heiland niet beantwoord. Hij zei dat Hij die vraag niet *kon* beantwoorden.

Op de vraag naar het teken gaf de Here wél antwoord. Hij waarschuwde Zijn discipelen, dat gebeurtenissen die zouden worden beschouwd als tekenen, in werkelijkheid niet wezen op een naderend einde. Over bedriegers met messiaanse pretenties, geruchten van oorlogen, volken en rijken die elkaar bestreden, hongersnoden en aardbevingen merkte Hij op: “Dit alles moet gebeuren, maar het is nog niet het einde” ... “Dit alles is... begin van [de] weeën” (Matth. 24:5-8, Mar. 13:6-9, Luk. 21:8-11, vgl. Rom. 8:22).

Eén enkel teken zou wijzen op de naderende ondergang van de stad. De Here zei: “Wanneer u nu Jeruzalem door legerkampen omsingeld ziet, *weet dan* dat haar verwoesting nabij gekomen is” (Luk. 21:20). Zodra er legerkampen werden opgeslagen, was de val van Jeruzalem nabij.

Uit een ander teken zou blijken, dat Zijn komst en de voleinding van de eeuw nabij waren. “Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting, waarvan gesproken is door de profeet Daniël, zult zien staan in [de] heilige plaats... laten **dan** zij die in Judéa zijn, vluchten... want er zal **dan** een grote verdrukking zijn... **terstond nu** na de verdrukking van die dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar schijnsel niet geven... en **dan** zal het teken van de Zoon des mensen verschijnen... **dan** zullen alle stammen van het land weeklagen en zij zullen de Zoon des mensen zien komen op de wolken van de hemel met kracht en grote heerlijkheid” (Matth. 24:15-30, Mar. 13:14-26). Met het plaatsnemen van de gruwel der verwoesting in Jeruzalem zou de grote verdrukking beginnen. Die tijd van benauwdheid zou uitlopen op de verschijning van de Mensenzoon op de wolken van de hemel, en de vestiging van het messiaanse rijk. De Messias zou Zijn uitverkorenen bijeen verzamelen uit alle plaatsen waarheen ze waren verstrooid (Matth. 24:31, Mar. 13:27).

Om vast te stellen dat Jeruzalem door legerkampen werd omringd, was kennis van de Schrift niet vereist. Maar om de “gruwel van de verwoesting” te herkennen, moesten de discipelen het boek Daniël bestuderen. De Here zei: “*Laat hij die het leest, erop letten!*” (Matth. 24:15, vgl. Mar. 13:14). In het volgende hoofdstuk zullen we dat proberen te doen.

Samenvatting

1. Uit Mattheüs 24 leiden preteristen af, dat de grote verdrukking en de wederkomst van Christus hebben plaatsgevonden in de eerste eeuw.
2. De Here Jezus sprak echter over “dagen van wraak”, die het volk Israël al eerder had ervaren (Deut. 28 en 32, Hos. 9:7, Luk. 21:22), en over een unieke “grote verdrukking” (Matth. 24:21, Mar. 13:19). De aangekondigde dagen van wraak hebben Israël getroffen, maar de aangekondigde grote verdrukking heeft nog nimmer plaats gevonden.
3. “Dagen van wraak” leiden tot ballingschap voor de stammen van het land (Luk. 21:24), maar de “grote verdrukking” wordt gevolgd door het bijeen verzamelen van de verstrooide Israëlieten (Matth. 24:31, Mar. 13:27). Wraak en verdrukking zijn dus niet hetzelfde.
4. De vraag, wanneer de tempel zou worden verwoest, de Messias zou komen en de huidige eeuw zou worden afgesloten, is door de Here niet beantwoord. Hij zei, dat alleen Zijn Vader het antwoord wist (Matth. 24:36, Mar. 13:32, Hand. 1:6-7).
5. Op de vraag, wat het teken was dat “deze dingen” nabij waren, gaf de Heiland wél antwoord. Uit rampen, die als voortekenen van het wereldeinde werden beschouwd, kon niet worden afgeleid dat het einde nabij was (Matth. 24:4-8, Mar. 13:5-8, Luk.

21:8-11). Maar zodra Jeruzalem “door legerkampen werd omringd”, stond haar verwoesting voor de deur (Luk. 21:20). En wanneer “de gruwel van de verwoesting” op de heilige plaats stond, zou de dag van de Heer aanbreken, de Zoon des mensen komen, en de eeuw worden afgesloten (Matth. 24:15-31, Mar. 13:14-27, vgl. 2 Thess. 2:3-5).

* * * * *

